

POSTANOWIENIE

Dnia 4 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa T. W.
przeciwko J. B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 4 sierpnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 stycznia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza na rzecz powoda od pozwanego kwotę 2700,- (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Apelacyjnemu w (...) na rzecz adw. M. K. wynagrodzenie w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych podwyższone o stawkę podatku VAT, z tytułu udzielonej pozwanemu nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem odwoławczym, którego wymogi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. wskazując na jej cechy konstrukcyjne i nakładając na skarżącego obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym. W przypadku powołania we wniosku przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy sformułować zagadnienie prawne oraz przedstawić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, nie publ.). Dla skutecznego natomiast powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Wskazywane przez skarżącego, jako podstawy nieważności postępowania zarówno przed Sądem pierwszej, jak i drugiej instancji, pozbawienie możliwości obrony praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.) zachodzi wówczas, gdy strona na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mogła brać udziału w postępowaniu lub w jego istotnej części. Pozbawienie to musi w sposób bezwzględny wyłączać możliwość obrony, chociaż nie można go utożsamiać z całkowitym wyłączeniem strony od udziału w postępowaniu. Zgodnie z dominującym poglądem judykatury, przyczyny pozbawienia strony możliwości obrony praw nie obejmują decyzji procesowych sądu dotyczących postępowania dowodowego, w tym odmowy przeprowadzenia zawnioskowanego dowodu lub jego pominięcia lub braku decyzji w tym przedmiocie. Nie jest także istotne, czy nastąpiło to w wyniku przyjęcia, że dane dowody nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy w wyniku naruszenia przepisów postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r., II PK 189/14, M. Pr. z 2015 r., nr 9, poz. 450 i orzeczenia w nim powołane, z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 637/14, nie publ., postanowienie z dnia 20 maja 2016 r., II CZ 29/16, nie publ.). W toku

postępowania zarówno przed Sądem pierwszej instancji, jak i Sądem drugiej instancji skarżący był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika stąd jego zarzuty zmierzające do wykazania, że uniemożliwiono mu zaprezentowanie swojego stanowiska i udział w postępowaniu dowodowym nie mogą być skuteczne. Dodać trzeba, że wnioski dowodowe związane ze stanem zdrowia pozwanego pozostawały bez znaczenia dla rozstrzygnięcia wskutek przyjęcia przez Sąd drugiej instancji, że nie doszło do zawarcia umowy pożyczki a zatem dowody te nie miały żadnego znaczenia dla kwestii ważności umowy. Kwestia prawidłowości lub nie zastosowania art. 162 k.p.c. jako związana z postępowaniem dowodowym pozostawała bez znaczenia dla kwestii ważności postępowania. Niestawiennictwu pozwanego na rozprawie nie można przypisać takich skutków prawnych na jakie wskazuje skoro brał udział w zbliżonym czasie w innej rozprawie w sprawie o ubezwłasnowolnienie. Istotą postępowania jest przyjęcie przez pozwanego kwoty 350 000 zł i obowiązek zwrotu nieoddanej części tej kwoty z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. Z przyczyn wskazanych wyżej omawiana przesłanka nie zachodzi w stosunku do okoliczności powołanych jako podstawa nieważności postępowania. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd drugiej instancji rozpoznał merytorycznie sprawę, prawidłowo sporządził uzasadnienie w sposób pozwalający na kontrolę kasacyjną oraz wskazał na stan faktyczny uznany za podstawę orzeczenia.

Brak podstaw do przyjęcia, że nastąpiły uchybienia przepisom postępowania o charakterze elementarnym, mającym charakter oczywisty i widoczny *prima facie*. Sformułowane zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy dowodowej postępowania a do takiego rezultatu zmierza wniosek w tym zakresie. Skarżący nie poczynił nadto żadnych wywodów uzasadniających istnienie w sprawie wskazanych zagadnień a wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębnie konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach należnych pełnomocnikowi pozwanego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015, poz. 1800 ze zm.), zaś o wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu na podstawie § 4 ust. 1, § 8 ust. 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2019, poz. 18).